

XII. KÜTÜPHANE HAFTASI

29 Mart - 4 Nisan 1976

A n k a r a

XII. KÜTÜPHANE HAFTASI MÜNASEBETİYLE

TKD GENEL BAŞKANLIĞINA GÖNDERİLEN TELGRAFLAR

Kütüphane Haftası dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim. Ulusların kalkınmasında uygarlık düzeylerinin yükselmesinde kütüphanelere ve kütüphanecilere düşen görev her zaman değerli ve büyük olmuştur. Kütüphaneler ve kütüphanecilik ilmi günümüzde önemi ve değerini daha da çok kabul ettirmiş durumdadır. Ancak, bu alandaki sorunların bir an önce çözümlenmesi için daha etkin bir tutum izlenmesi gerektiği şüphesizdir, bu konuda ulusca hepinize büyük görevler düşmektedir. Bu duygularla, kütüphane haftası süresince ortaya konulacak görüş ve değerlendirmelerin yararlı sonuçlar sağlayacağı inancıyla, kütüphanecilik alanında görev yapan değerli meslek mensuplarına başarılar diler, sevgiler sunarım.

Fahri S. Korutürk
Cumhurbaşkanı

XII. Kütüphane Haftası münasebetiyle vaki davetinize teşekkür ederim. Meclis çalışmaları nedeniyle bu gününüzde aranızda bulunamaktan üzgünüm.

Sizleri kutlar başarılar dilerim.

Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı

XII. Kütüphane Haftasının açılışı münasebetiyle tertiplemiş bulunduğunuz törene beni davet suretiyle gösterdiğiniz nazik ilgiye çok teşekkür ederim.

Haftanın Türk kütüphaneciliği için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder, törene iştirak eden değerli konuşmacılara ve misafirlere şahsınızda selâm ve saygılarımı sunarım.

Alparslan Türkeş
Başbakan Yardımcısı

XII. Kütüphane Haftasında çalışmalarınızda başarılar diler size ve mensuplarınıza saygılarımı sunarım .

Seyfi Öztürk
Devlet Bakanı

XII. Kütüphane Haftasının yapılacak açılış törenine işlerimin çokluğu sebebiyle katılamıyorum. Nazik davetinize teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Nahit Menteşe
Ulaştırma Bakanı

Ulusal kültür politikamızda büyük bir yeri bulunan kütüphanelerimizin halka ve çevreye tanıtılmasını amaç edinmiş olan kütüphane haftasının XII. yılını şahsım ve mesai arkadaşlarım adına kutlar en derin hürmetlerimin kabulünü istirham ederim efendim.

Sema Göz
Muğla Hoca Mustafa Efendi İl Halk
Kütüphanesi Müdürü

Kütüphane Haftasının Türk kütüphanecileri ve Türkiye kütüphaneleri için hayırlı ve başarılı geçmesini dilerim.

H. Avni ÖNAL
Niğde Milli Eğitim Müdürü

Niğde kütüphanecileri olarak haftamızı yürekten kutlar, başarılı geçmesi temennisiyle saygılar sunarız.

Niğde İl Halk Kütüphanesi personeli

Kıbrıs Türk Kütüphaneciler Derneği'nden gelen telgraf :

Sayın Abdülkadir Salgır
Kütüphaneler Genel Müdürlüğü
T.C. Kültür Bakanlığı - Ankara

Şahsınızda tüm anavatan kütüphanecilerinin 12. kütüphane haftasını tebrik eder, en iyi dileklerimizi iletiriz.

Kıbrıs Türk Kütüphaneciler Derneği

XII. KÜTÜPHANE HAFTASI KUTLAMA PROGRAMI

29 Mart - 4 Nisan 1976

Gün	Saat	Faaliyet	Yeri
29 Mart 1976 Pazartesi	10.00	Anıtkabiri ziyaret	Milli Kütüphane'den 9.30'da hareket edilecektir
	15.00	Açılış Saygı Duruşu İstiklâl Marşı Kütüphaneciler Marşı Konuşmalar : — Kültür Bakanı Rıfki Danişman — T.K.D. Genel Başkanı Nail Bayraktar — T.K.D. Ank. Şb. Bşk. O. Tekin Aybaş Ödül Dağıtımı Milli Kütüphane Üçlüsü Konseri Ahmet Borcaklı (Tenor) Enver Kakıcı (Cellist) Veli Gerasım (Piyanist)	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Konferans Salonu
30 Mart 1976 Salı	18.00	Konferans : «Kütüphane Planlaması» Abdülkadir Salgır (Kütüphaneler Gn. Md.)	Kültür Bakanlığı Konferans Salonu (Ataç Sok. No: 32)
31 Mart 1976 Çarşamba	15.00	Yuvarlak Masa Toplantısı : (Üniversite Kütüphaneleri) Yöneten : Prof. Dr. Osman Ersoy. Katılanlar : Prof. Dr. Yaşar Karayalçın (Hukuk Fak. Öğretim Üyesi) Doç. Dr. Berin U. Yurdadoğ (Dil ve Tarih - Coğ. Fak. Öğretim Üyesi)	Milli Kütüphane Adnan Ötügen Salonu

T.K.D. Genel Merkezi tarafından Ankara'daki ortaokul öğrencileri arasında düzenlenen resim yarışmasında derece alan resimler, Kütüphane Haftası süresince Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubesi Galerisinde sergilenecektir.

Leman Şenalp (İ.Ü. Kütüphane Md.)

Maide Ünlü (Ege Ü. Kütüphane Md.)

Solmaz İzdemir (Orta Doğu Teknik Ü. Kütüphane Md. Yrd.)

Sargon Erdem (Karadeniz Teknik Ü. Md. Yrd.)

Halis Alar (Atatürk Ü. Kütüphane Md. Yrd.)

O. Tekin Aybaş (T.B.T. A.K. Uzmanı)

1 Nisan 1976

Perşembe 18.00

Konferans :

«İşbirliğini zorunlu kılan ana sorunlar»
Doç. Dr. Âdil Artukoğlu
(Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Milli Kütüphane
Müzik Salonu

2 Nisan 1976

Cuma 17.00

Konferans :

«Fransız Kütüphaneciliğine Bir Bakış»
Prof. Dr. Osman Ersoy
(Dil ve Tarih Coğ. Fak. Kütüphanecilik Kürsüsü Bşk.)

Toprak Mahsulleri
Ofisi Genel Müdür-
lüğü Konferans Sa-
lonu

3 Nisan 1976

Cumartesi 15.00

Film :

«Kütüphanelerle ilgili filmler»
Çay (filmden sonra)

İngiliz Kültür
Heyeti

4 Nisan 1976

Pazar 15.00

Halk Türküleri ve
Oyunları

Devlet
Konservatuvarı

Not: Kütüphaneler Genel Müdürü Abdülkadir Salgır'ın konferansı, Bülten'imizin gelecek sayısında yayınlanacaktır. Doç. Dr. Âdil Artukoğlu'nun konferansı ise temin edilemediğinden yayınlanamamaktadır. Yuvarlak Masa Toplantısına İstanbul'dan davet edilen İstanbul Üniversitesi Kütüphane Müdürü Leman Şenalp mazaretinden binaen toplantıya katılamamıştır.

XII. KÜTÜPHANE HAFTASI AÇILIŞ TÖRENİ KONUŞMALARI

KÜLTÜR BAKANI
RIFKI DANIŞMAN'ın

Açış Konuşması Özeti

Kültür hizmetlerinin en önemli müesseselerinden olan kütüphanecilik son yıllarda büyük hamle yapmış ve gelişme göstermiştir.

Kütüphanecilik bugün bir meslek, bir kariyer haline gelmiştir.

Kütüphanecilik eğitimi yapanlar, çeşitli kurslarla yetişenler bu sahadaki eleman eksigimizi karşılamaktadır.

Ehliyetli kütüphanecilerin gayreti ve metodlu çalışmaları ile kitap sevgisi artmakta, kütüphanelerin tesis ve yönetilmesi kolaylaşmakta, kütüphanelerden faydalananların sayısı hızla çoğalmaktadır.

Halen Bakanlığımıza bağlı 301 çocuk, 359 halk kütüphanesi olmak üzere 660 kütüphane hizmet görmektedir. Bu sayı 1976 yılında 700'ün üzerine çıkacaktır. 20 gezici kütüphane ile 500 yerde 350 bin vatandaşa hizmet götürülmektedir.

Kütüphanelerimizden yılda 12 milyon kişi yararlanmaktadır.

Kütüphanelerimizi sadece kitap muhafaza eden ve talep vukuunda hizmet veren müesseseler olarak mütalâa etmek yanlıştır. Kütüphaneler birer araştırma ve öğretim müesseseleri halinde düşünülmelidir.

Kütüphaneler; her çeşit bilgi ve belgeyi ilmi esaslara göre muhafaza etmek, istifadeye sunmak, okumayı, öğrenmeyi, araştırmayı teşvik etmek, çevreyi etkilemek, vatandaşla, müesseselerle elele çalışmanın yollarını aramak mükellefiyetindedirler.

Kütüphaneciler kültürümüze hizmet yolunda özel gayretler ve metodlar bulmak durumundadırlar.

Milletlerarası teşkilâtlarla işbirliği yapmaya, kütüphanecilik sahasında meydana gelen gelişmeleri takip etmeye mecburdurlar.

Kütüphanecilik hizmetleri yanında her çeşit kültür faaliyetlerimizi illerde ve kazalarda kuracağımız kültür merkezlerinde toplamaya kararlıyız.

Önümüzdeki aydan itibaren vilâyetlerde kültür müdürlüklerini açmaya başlayacağız. Bu müdürlükler il dahilindeki müesseselerimizin koordinatörü ve ildeki yetkili temsilcimiz olacaktır.

Bu merkezlerde kütüphane, müze, sergi, resim, folklor, tiyatro, kurs, konferans ve yayın vb. bütün kültür hizmetleri her yaştan vatandaşlara sunulacaktır. Bu merkezler, bulunduğu çevrenin en faal ve günün her saatinde halka açık müesseseleridirler.

Dördüncü beş yıllık plân döneminde yurdumuzun her köşesinde kültür hizmetlerinin sunulduğu merkezler ve müesseseler tamamlanmış olacaktır.

Tatbikat geri kalmış illere ağırlık verilmek suretiyle yürütülmektedir.

Köy kitaplıklarının tesisine başlanılmıştır.

Yayınlarımız hızla artmaktadır. Bu yayınlar :

1000 Temel Eser
Kültür Yayınları
Ziya Gökalp Serisi
Kaynak Eserler Serisi
Türk Musikisi Eserleri Serisi
Tiyatro Eserleri Serisi
Halk Yayınları Serisi
Çocuk Yayınları Serisi
Türk Sanat Eserleri Serisi
Klasik (tercüme) Eserler Serisi

ve çeşitli periyodik yayınlar olmak üzere devam etmektedir. Halen kırk'a yakın kitap yayınlanmıştır. 400 civarında eser tetkik edilmektedir.

Bakanlığımız teşkilatlanma yönünden bir çok eksikliğini tamamlamış durumdadır.

Şimdi her sahada kültürün milliliği çerçevesinde tesbit ettiğimiz hedeflere varmanın gayreti içinde bulunuyoruz.

**TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI
NAIL BAYRAKTAR'IN AÇIŞ KONUŞMASI**

Sayın Bakan,
Sayın Davetliler,
Kıymetli Meslekdaşlar,

Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından başlatılan ve sürdürülen «Kütüphane Haftası»nın bu yıl XII. sine ulaşmış bulunuyoruz. Bugün burada, Ankara'da olduğu gibi sayısı kırk sekizi bulan Denek Şubelerinin bulunduğu illerde de Kütüphane Haftası çeşitli faaliyetlerle kutlanmaktadır. Kütüphane Haftası'nın maksadına ulaşabilmesi için bütün halk ve çocuk kütüphanelerinin bu haftanın kutlanmasına iştirak etmelerini Valiliklere bildiren Kültür Bakanlığına; her dereceden bütün okullarda Kütüphane Haftası'nın en yararlı ve verimli şekilde kutlanmasına 15 Mart 1976 tarihli Tebliğler Dergisi'nde okullara duyuran Milli Eğitim Bakanlığına, Hafta'ya gereken önemi veren Kütüphanecilik ile ilgili bütün kuruluşlara, açılış toplantısı için bu salonu tahsis eden Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne ve toplantıya katıldığınızdan dolayı sizlere teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Öğrencilerin ve yetişkinlerin kütüphaneleri yakından tanımalarını ve kütüphanelerden yararlanmalarını teşvik amacı ile kutlanmakta olan Kütüphane Haftalarında, aynı zamanda kütüphanelerin ve kütüphanecilerin bazı meseleleri dile getirilmekte, bunların çözülmesi ilgili makamlardan talep edilmektedir. Bu geleneğe uyarak bir kaç konuya temas etmek istiyorum :

İlk konu, yurt dışındaki Türkçe yazma eserler... Osmanlı İmparatorluğu devrinde kütüphanelerin vakıf suretiyle kurulduğunu biliyoruz. Bu kütüphanelerin ekseriyeti İstanbul'da bulunmakla beraber, Anadolu'da ve Rumeli'den Arabistan'a kadar diğer bir çok yerde de vakıf kütüphaneler tesis edilmiştir. İmparatorluğun sınırlarının gerilemeğe başladığı dönemde, bu kütüphanelerdeki kitaplar İstanbul'a nakledilmeğe çalışılmışsa da, yurt dışında kalan yazmalar ol-

muştur. Bugünkü milli sınırlar dışına yazma eserler, bir de İmparatorluğun son döneminde bazı kütüphanelerden ve şahıslardan alınarak götürülmüştür. Bunlar şimdi Avrupa kütüphanelerinin malı olmuştur. İki enteresan örnek vermek istiyorum: Memleketten harice kitap satılmasını men etmiş olan Sadrazâm Şehid Ali Paşa'nın kütüphane mühürünü taşıyan bir yazma British Museum'dadır. Bir başka vezirin, Şemsi Paşa'nın, «Şehnâme-i Sultan Murad» adlı kendi yazdığı eserin Türkiye kütüphanelerinde hiç nüshası yoktur da Paris'de, Viyana'da ve Vatikan'da birer nüshası mevcuttur. Bunların mikrofilmleri bir çalışma için getirilmiş ve Millî Kütüphane'ye, Süleymaniye Kütüphanesi'ne mal edilmiştir. Mübadele yolu ile daha bir kısım eserin filmi de kütüphanelerimize kazandırılmıştır. Ayrıca, araştırmacıların kendileri için getirdiği muhtelif mikrofilmler de olabilir. Dileğimiz, bunların toplanması ve bugün yurt dışındaki kütüphanelerde olduğu bilinen bütün türkçe yazmaların mikrofilmlerinin memleketimize getirilmesi ve noksansız bir arşivin yapılmasıdır.

Dış ülkelerde kütüphane ile ilgili, üzerinde durulması gereken diğer bir konu, Türk işçileri ile onların aile ve çocuklarının kitap ihtiyacı konusudur. Elimizdeki bir istatistiğe göre Federal Almanya'da 615.000, Belçika'da 14.000, Danimarka'da 6.000, İsviçre'de 19.000, Hollanda'da 30.000, Fransa'da 33.000, Avusturya'da 30.000, İsveç'te 50.000 ve Avustralya'da 20.000 işçi bulunmaktadır. Bunları aileleri ile birlikte düşündüğümüzde nüfus iki üç misline çıkmaktadır. Üzerinde özellikle durulması gereken 0 - 18 yaş arasındaki çocukların sayısı yaklaşık olarak şöyledir :

Federal Almanya'da	344.000
Belçika'da	6.000
Danimarka'da	1.000
İsviçre'de	2.000
Hollanda'da	10.000
Avusturya'da	1.500
Fransa'da	1.600
Avustralya'da	5.000

Ülkelerinden uzak ve yabancı toplumlar içinde yaşayan Türk çocuklarının eğitim ve öğretimi için adı geçen ülkelerde toplam 288 ilkokul öğretmeni, Almanya'da ayrıca 20 ortaokul öğretmeni bulunmaktadır. Bu sayı kâfi gelmediği için adı geçen ülkelere yeniden öğretmen gön-

derileceği öğrenilmiştir. Dış ülkelerdeki Türklerin sosyal problemleri ile uğraşmak üzere Çalışma Bakanlığı temsilcilikleri kurulduğunu; Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Avrupa'ya din görevlileri gönderdiğini biliyoruz.

Burada akla bir soru geliyor : Çocukların ve yetişkinlerin Türkçe kitap okuma ihtiyacını karşılamak bakımından dış ülkelere Devlet-ve kitap yollanmasına ve yollanacak kitapları en iyi şekilde istifadeye sunacak kütüphanecilere de oralarda görev verilmesi gerekmez mi? Çocukların eğitim ve öğretimi için yabancı okullarla iş birliği yapılmaktadır. Müstakil kültür merkezleri kuruluncaya kadar, kütüphanelerle de bir iş birliği herhalde yapılabilir. Böylece, kültür hizmetlerinden en kolay götürülebilecek olan kütüphane hizmeti, değişik yabancı kültürlerin tesiri altında yaşayan işçilere ve bilhassa çocuklarına ulaştırılmış olur.

Avrupa ülkelerinin bir kısmında kütüphanelerde yabancı işçilere, bu arada Türklere kendi dillerinde yazılmış kitaplara ihtiyaç duyacakları düşünülerek onlara yardımcı olmaya çalışılmaktadır. Mese-lâ, Hollanda'da La Hey Merkez kütüphanesinde Türk okuyucular için hazırlanmış şu ilân, bunu gösteriyor. İlk iki bölümünü okuyorum :

YABANCI İŞÇİLERİN KÜTÜPHANEYE ÜYE OLMA STATÜSÜ

Aidat :

1 Nisan tarihinden itibaren pasaportlarında Hollanda'da oturma müsaadesi olanlar halk kütüphanelerine üye olabilirler. Üye aidatı 12 ay için bir guldendir.

Kitap ve Plâk verilmesi

Bilderdijkstraat I numaradaki merkez kütüphanesinde Türkçe bir kitap koleksiyonu bulunmaktadır. Kütüphanede her üye istediği kitabı seçip alabilir. Kitaplar okunduktan sonra yine kütüphaneye getirilip teslim edilecektir. Bir üye en fazla iki kitap alabilir. Üçüncü bir kitap ise ancak ayrı bir dilden olduğu takdirde verilebilir. Kitapların şahıslarda kalma müddeti en fazla üç haftadır.

Diskotekten plâk almak isteyenler en fazla seçecekleri üç plâğı alabilirler, alınan plâklar kaydedildikten sonra getirilir ve en fazla iki hafta sonra geri getirilmesi mecburiyeti vardır. Seçtikleri Türk kitaplarını beraberlerinde götürmek isteyen şahısların bunu ilgili memura kayıt ettirmesi gerekmektedir. Diskotekten plâk almak isteyenlerin 12 ay için beş gulden ödeyerek üye olması şarttır.

Üçüncü bölümde kitap ve plâk verilmesi şartları bildirilmektedir.

Bu ilândan, yabancı kütüphanelerin Türk okuyucularına kendi imkânları ile yardımcı olmaya çalıştıkları anlaşılıyor. Kurulacak bir işbirliği ile kütüphanelerin, başlatmış oldukları bu hizmetin geliştirilmesi plânlanabilir. Her ülkede aynı başarıya ulaşılmasa da teşebbüse geçmek herhalde faydalı olur.

Şimdi, Avrupadan memleketimize dönelim ve Osmanlı dönemi vakıf kütüphanelere bir kere daha bakalım. Bu defa kitapları değil binaları gözden geçirirsek; Eski kütüphanelerin herbirinin birer meşrutası olduğunu görürüz. Meşruta, şartlı oturan, yani yapıldığı sürece oturulacak olan ev, bugünkü anlamıyla «memur konutu» demektir. Kütüphane sorumlusunun meşrutada oturmasıyla kütüphanenin emniyeti, o günkü tâbiriyle hâfız-ı kütübün görev yerine yakın olması ve aynı zamanda geçimine bir yardımda bulunmak gayesi güdülmekte idi. Bu hususlar, bugünkü halk kütüphanelerimiz için de geçerlidir. Bu bakımdan, devlet tarafından yaptırılan kütüphanelerde binanın bir bölümünde veya avluda binadan ayrı olarak birer konut yaptırılmasında, kanaatimizce sayısız fayda vardır. Özellikle göreve yeni başlayan kütüphanecilerin, gideceği kütüphanede bir konut bulunması ona bir güven, kaynağı teşkil edecektir. Mahrumiyet bölgelerinden başlayarak yeni kütüphanelere konut yapılması ile, çok önemli bir sosyal problemin çözümlenmesine yardımcı olunacaktır.

Son olarak ele almak istediğimiz konu, Dernekler Kanunun 50. maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı olacak. Bilindiği üzere 21.11.1972 tarihli ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 50. maddesine göre genel ve katma bütçeli daireler, mahalli idareler ve iktisadi devlet teşekkülleri ancak, kamu yararına çalışan derneklere yardım yapabilir. Daha önceki yıllarda birçok kütüphane, devletin

de yardımı ile Dernekler tarafından yaptırılmıştır. Buna ait gayet güzel örnekler vardır. Ancak, 1630 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra dernek marifetiyle kütüphane yatırılması güçleşmiştir. Çünkü bu dernekler mahalli olduğundan kamuya yararlı sayılmaları mümkün olamamakta ve yardım alamamaktadırlar. Ülkemizde kütüphanelerin yanında hayırsever vatandaşların teşebbüsü ile dernekler tarafından başlatılıp, devletin de yardımı ile gerçekleştirilen birçok müessese bulunduğu için, yaygın olan bu uygulamanın devamını sağlamak üzere 1974 yılında dernekler kanununda bir değişiklik teklifi yapılmıştır.

Gençlik ve Spor Bakanlığınca hazırlanan «1630 sayılı Dernekler Kanununun 50. maddesinin 3. fıkrasına bir hüküm eklenmesi hakkında kanun tasarısı, aynı maddede değişiklik yapılması ile ilgili diğer bir kanun teklifi ile birleştirilerek Millet Meclisine sunulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığının hazırladığı tasarı ile, her derecede öğretim kurumları spor kulüpleriyle izcilik derneklerine ve tescilli amatör spor kulüblerine yardım yapılmasına imkân verecek bir hükmün kanuna ilâvesi öngörülmüştür. Birleştirilen metinde bunlara ibadet yerleri, eğitim ve sağlık bina ve tesisleri yaptırmak amacıyla kurulan derneklere de yardım yapılması hususu eklenmiştir. Tasarıda «Kamu Hizmetinde kullanılacak diğer yapılar» ibaresi de bulunmakla beraber; izcilik dernekleri, spor kulüpleri gibi kütüphane yaptıрма derneklerinin adının da kanuna dahil edilmesi bunlara bir açıklık kazandıracaktır. Kültür Bakanlığınca Millet Meclisinde bulunan bu tasarı ile ilgilenilmesini ve bu dönemde kanunlaşmasına çalışılmasını diliyoruz.

Kütüphane Haftası boyunca ortaya atılacak diğer isteklerin ve fikirlerin nazarı dikkate alınacağı ümidi ile Haftanın başarılı olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI O. TEKİN AYBAŞ'IN KONUŞMASI

Sayın Bakan, saygıdeğer konuklar, dertli kütüphaneciler...

Alışılmış bir deyişle, bugün Türk Kütüphanecilik Haftasının bir yenisini, onikincisini açıyoruz. Her yıl büyük umutlarla açılır bu haftalar. Bir tarafa mesleğe katılan genç kuşağın pembe umutları, öbür yanda eski kuşağın umutsuzlukları, içdöküşleri ve dertleriyle dolar taşar bu haftalar. Büyük umutsuzlukların yanısıra, güçlü direnişler, güçlü vaatler ve pembe düşler doldurur haftanın günlerini. Her yıl yeni bir konu, yeni bir kütüphane türü ya da güncel bir kütüphanecilik sorunu ele alınır, konuşulur, konuşulur, vaatler alınır, umut kapıları açılır ve sonunda herşey olduğu yerde kalır. Kütüphaneci yine dertlidir, en yeni kuşak yine umutlarla doludur ve kütüphaneler yine güncel yeniliklerden çok uzaktır.

Sorunlarını Kütüphanecilik Haftalarında bir nebze dile getiren ve hükümet yetkililerinden hiç olmazsa bir veya ikisine duyurma olanağını bulan kütüphaneciler bu yılda, daha önceki yıllarda olduğu gibi, ellerine geçen bu olanağı en iyi şekilde değerlendirmek istiyecilerdir. Bu nedenle sayın hükümet yetkililerinden ve saygıdeğer konuklarımızdan bizleri hoşgörüyle karşılamalarını rica ediyoruz.

Hangi meslek dalı olursa olsun, o mesleğin eğitimini gören, kursunu gören ve yaldızlı diplomasını alıp başucuna asan kişi büyük umutlarla mesleğine atılır. Birşeyler yapmak, gücünün ve bilgisinin yettiği oranda faydalı olmak ve yenilikler getirmek hevesi ve inancı içindedir. Birçok uğraşlarda bu böyledir. Gerek özel sektörde olsun, gerek kamu kesiminde olsun, gerekse üniversite bünyesinde olsun bu böyledir. Genç kuşağın güncel bilgilerine, atılcı karakterine ve enerjisine, açıklanmasa bile gizli bir saygı duyulur. Birtakım günlük engeller önünden kaldırılır ve olanaklar hazırlanır.

Bu açıdan bakılacak olursa, kütüphaneci dertlidir. Bugüne değin doyurucu bir çalışma olanağı bulamamıştır. Şayet bulmuş olsaydı, kütüphanecilik eğitimi görmüş kütüphanecilerin küçümsen-

miyecek bir oranının meslek dışı uğraşlara yönelmemiş olması gerekir.

Durum, kim ne derse desin, böyle olduğuna göre, bunun asıl nedeninin aranması gerekir. Şu anda üniversitelerimizde kütüphanecilik eğitimi gören ve geleceğin kuşağı gözüyle baktığımız kütüphaneci potansiyeli, bu eğitimlerini sadece bir üniversite diploması almak için yapıyorlarsa, devletin onlar için yaptığı yatırımlar, sadece birkaç öğretim üyesini doyurmak ve boşta kalması muhtemel birkaç lise mezununu susturmak içindir. Eğer durum böyle değilse, üniversitelerden mezun olan kütüphanecilerin doyurucu bir iş bulamamalarını, bulsalar bile kendilerine göre mesleklerinde doyurucu olamamalarının iki nedene bağlamak gerekir. Şayet ülkede çok iyi bir kütüphanecilik anlayışı ve hükümetler tarafından saptanmış kütüphanecilik politikası olsaydı, üniversitelerde verilen kütüphanecilik eğitiminin yetersiz olduğu ve bu nedenle genç kütüphanecilerin sıradan elemanlar gibi muamele gördükleri, doyurucu iş bulmada zorluk çektikleri ve kendilerine kütüphaneci olarak hakettikleri saygının gösterilmediği görüşünde birleşebilirdik. Oysa, ülkede kütüphanecilik anlayışı yetersiz. Hangi kesimde olursa olsun kütüphane önemsenmemiştir, kütüphanecilik bir meslek olarak düşünülmemiştir ve doğal olarak kütüphaneci hak ettiği ya da etmesi gereken saygıyı göremediği gibi maddi olanaklardan da yoksun bırakılmıştır.

Bugüne değin, hükümet yetkilileri sadece halk ve çocuk kütüphaneleri ile Milli Kütüphaneye eğilmek ihtiyacını duymuşlar fakat bu eğilme son derece yetersiz ve kısır kalmıştır. Türkiye, sadece kültür savaşı vermemektedir. Eğitim savaşı, sanayileşme savaşı ve diğerleri kültür savaşı kadar önemli ve gereklidir. Gerçekten de bu konularda büyük savaşlar verilmektedir bugünün Türkiyesinde. Bu savaşların ne denli plânlı, ne denli yeterli olduğu konusunda fikir yürütmek kanımca çizmeyi aşmak olur. Ne var ki, bir eğitim savaşında, bir sanayileşme savaşında kütüphaneyi ve kütüphaneciyi unutan, bilimsel enformasyon gereksinmelerini dikkate almayan hükümetlerin düşeceği durum, cephede, levazım bölüğünü unutmuş bir savaş birliğinin düşeceği durumla aynıdır.

Bu yıl, bir değişiklik olsun diye değil, birtakım araştırmaların sonucu olarak, üniversite kütüphaneleri sorununu ele almayı uygun bulduk. Türk Kütüphaneciler Derneği, maddi olanaklarının elverdiği ölçüde, karınca kaderince de olsa bu konuda birşeyler yapmak az-

mi ve inancı içindedir. Dertlerimizi sadece kendi içimizde, buruk acılar içinde kıvranan kütüphaneci camiasında bırakmak istemiyoruz. Çünkü bizler bu dertleri zaten biliyor ve tartışıyoruz. İstiyoruz ki, hükümet yetkilileri, üniversite yöneticileri, öğretim üyeleri ve öğrencileri hep birlikte bu savaşın bilincine sahip olalım. Sokaktaki adamdan tutunda, en üst seviyedeki devlet memurunu bu konuda bilinçlendirelim. Birçok üniversitemizdeki kütüphane anlayışının yetersiz, hatta yok olduğunu anlatalım onlara. Bu yetersiz ve yok olan kütüphane anlayışının doğal bir sonucu olarak üniversitelerimizdeki yüzlerce kütüphanenin fonksiyonsuz olduklarını, tüketici durumunda olan hayırsız evlat ve hayırsız vatandaşdan farksız olduklarını kanıtlıyalım. Hiç olmazsa kurulmakta olan üniversitelerimizde, vakit geçmeden, etkili kararlar alınmasına ve fonksiyonel kütüphane temelinin atılması gerektiğine onları inandıralım. Batılı eğitimcilerin ve hatta politikacıların birleştikleri «Kütüphane Üniversitenin Kalbidir» görüşünün ne denli yerinde ve geçerli bir görüş olduğunu kabul ettirelim. Ne varki, hiç kimseyi zorlama, hiçbir yetkiliyi kolundan tutup düzenleyeceğimiz açık oturumlara ve verilecek konferanslara getirme yetkimiz yoktur. TRT'yi zorlayamayız. Televizyon programlarına etki yapamayız. Bu akşam saat 20 de yayınlanacak haberlerde Türk Kütüphanecilik Haftasının açılışı için 30 saniye ya da bir dakika yerine 5 dakika, 10 dakika ayırın diyemeyiz. Televizyonda bir açık oturum düzenlensin desek bilmem sonuç ne olur. Oysa biz, kütüphaneciliğimizin tüm sorunları gibi üniversite kütüphanelerimizin sorunlarını da çok geniş bir kitleye duyurmak istiyoruz. Başta sayın Cumhurbaşkanıamız olmak üzere, tüm yetkililerden emir ve görev bekliyoruz. Yetki ve emir sizlerden görev bizlerden olsun. Yeterki inanalım birşeyler yapmanın gerektiğine, yeterki tüm ülke sorunları içinde bir de kütüphanecilik sorunu olduğuna büyüklerimiz inansın. Eğer sorunun daha açık olarak belirlenmesini diliyorlarsa, kendilerini açık oturumlarımıza ve konferanslarımıza davet ediyoruz. Bu arada TRT yöneticilerinden de kütüphanecilik sorunlarına eğilen programlar düzenlemelerini diliyoruz.

Her yıl olduğu gibi büyük hazırlıklar ve umutlarla açıyoruz bu haftayı. Dileğimiz meslek mensuplarımızın inançlarını yitirmemeleri, konuklarımızın bizleri desteklemeleri ve yetkililerin daha iyiye ulaşma savaşımızda bizlere destek olmalarıdır.

Hepinizi saygı ile selamlarım.